

נאמר על נייר

העברית המצחיקה של אטינגר * הדפיקות של קושינסקי * הרדירות של יעל דיין * עיתון העילית

תולעי תרבות

מעפורת

כרשימה הדיסקונטאים, שראתה אור במדור זה לפני כשבועיים, ועסקה באירי גון הנפל של מר משה אטר ומרעיו, תאומי-המיכתבים-למערכת בלפור וחר"צ חקק, ציין כי האירגון המתכנה קל"ע הוקדש לזכר אביו של אטר, דויד אטינגר. מסתבר ששמו של אטינגר לא ידוע לשוחרי העברית. אלמגות זו היות חה עילה לרבים מהם להתקשר ולקבל הסבר לקטע, "דויד אטינגר, מי שחיבר בימי המנדט את אחד המילונים המצי-חיקים ביותר — מילון כצירי"ם..." (העולם הזה 2244).

כותרת מילונג הנישכח של דויד אטינגר היא מראות — מילון ציורים * ובו 76 פרקים-טבלאות של ציורים, ובתוכם אבירי זרים ובגיי-אדם ממוספרים, כאשר למיט פורים יש פירוט מילונאי בעברית הבלעדי דית של האטינגר הנ"ל. האמת היא, ש" כוונתו של אטינגר היתה טובה, ליצור מילון במתכונת של המילון הגרמני המ ציור דון הגדול, אלא שכישורו של אטינגר בציור, ועניותו בעברית, הולידו יצור-כלאיים מבחיל של ציורים מזורים

המחשות של העברית נוסח אטינגר, בנו וקל"ע הן: פילון של ראש (מיגבעת); מוזפות (מברשת לציחצוח הנעליים); בעלת שיער משתרנ (תיס פורת אפרו); שיער בגלישין (שיער מתולחל; ברקי (בוסר); עריסה (אלונקה); תורן המשישה (אנטנת רדיו); לחמתיים (כרי); מקיון (אקוריוס); ארר פציון כנפות (סמוקניג); לוח-כפכוס (מישטח כביסה); טפופט למנהין (כן עבור מנהין); שיגמון (ידית הרוכסן); ושאר דברי אי וולת, שהעברית מוטב לה שלא תדע ולא תכיר.

את העמוד המצוייר תחת הכותרת צעצועי ילדים פותח דויד אטינגר בערך "שומ, פרגול, מצלפה (מגלף) קת, ידית, רצועה..." מן הסתם לסמל, שאם צימשה בכה אטר דוטוסטרא נטל את השוט בטרם הלך אל האשה, הרי שאטינגר נטל את המצלפה, בטרם לכתו אל הילדים.

הציור המתנוסס בעמוד זה של נחר של נייר, הוא טבלה מס' 58. במילון המצחיק לעברית של אטינגר מצויים מסי פרים ואותיות לטיניות כמסמני מילים. קוראי מדור זה מוזמנים למצוא למילים הבאות את המיספרים או האותיות הלטיניות שבציור, ויזכו בפרס מטעמו של המדור. בציור של טבלה 58 הביא אטינגר את הכותרת, "רובע אירופי".

אין ספק שהעברית המצחיקה של אטינגר גר ממחשה את התהום המפרידה בין עברית בלתי-שפויה לעברית שפויה.

תרגום

הזקיפה

יוזי קושינסקי מחבר הציפור הצבו עה, להיות שם ופגישה עיוורת הפך כנראה להצלחה מסחרית חסרת-תקדים בישראל. שהרי אין הסבר אחר מדוע פירסמה הוצאת תפוז את סיפורו צעדים * ספר שהמילה תועבה תשמש לו מחמאה בלתי-מוצדקת.

ספר זה הוא ספק אנתולוגיה של סיפורים, ספק אודיסאה משעממת של קושינסקי — מפולין אל השלווה של החלום האמריקאי שלו.

קושינסקי הוא מה שמכונה בעגה מק צועית "סופר של סיפור אחד". את הסיפור האחד שלו הוא סיפר כבר ביתר כישרון וביתר הצלחה בספרים אחרים שלו. ספר זה מהווה עלבון למוניטין הבינלאומי שבו זכה המחבר. הטכניקה היצירתית של קושינסקי היא זו: מדי

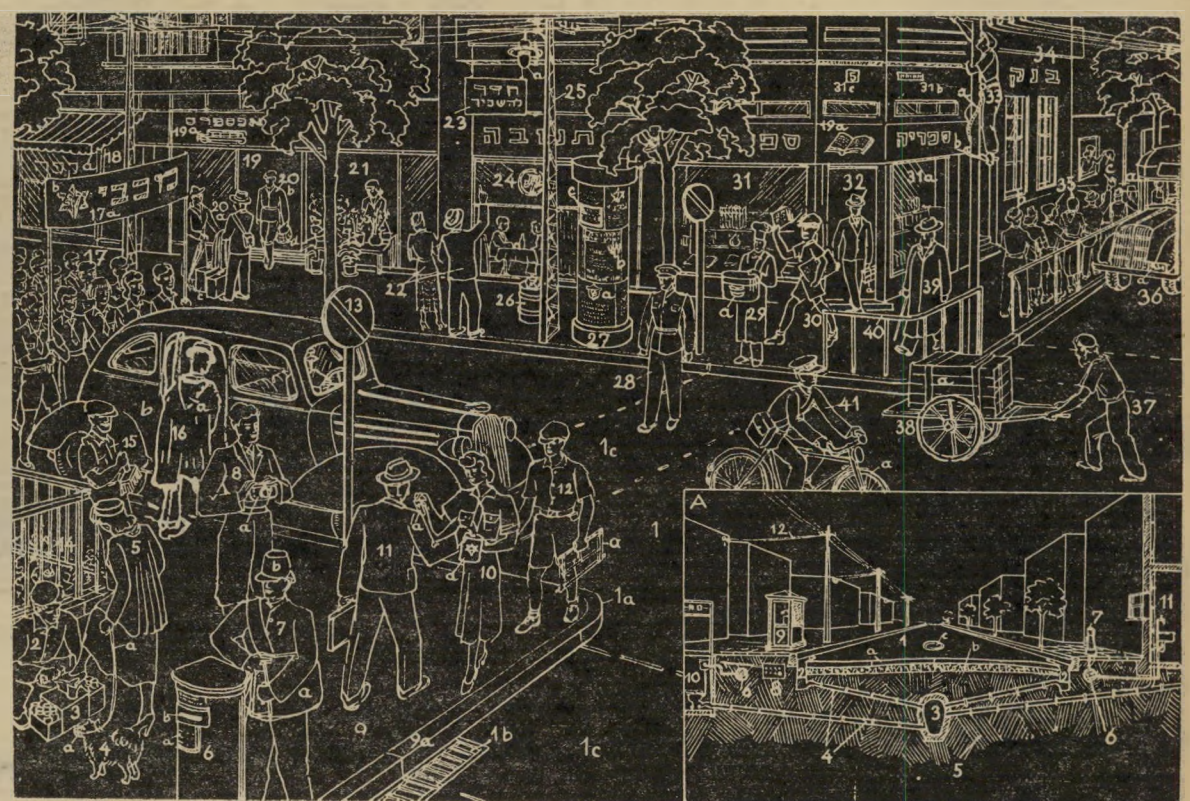
יוזי קושינסקי
הנימוסים שבחבורה לא יכולים

תנוחתו הרגילה... קושינסקי אינו יכול שלא להכניס בסיפור זה את המימ היהודי, והוא מציין כי "אמרו ביחיד שהחיללים הכורדים הנימוסים שבחבורה לא יכולים להחזיק מעמד כאחרים של נימוס, שטרלתם מגינה על אברם..." וה אמת היא שסופו של סיפור זה גרו כפתיחתו. מרוקן מכל עומק, עניין משמעות.

מקור

פרצוף ישן במראד

גברת יעל דיין, שהיא עיתונאית בו לת טור בירחון נשים, בתו של מי שהי רמטכ"ל שריביתחון ושריחון, בתה ש מיסדת חשכית, אחותו של הבכאי המו שר אסי דיין, רעייתו של תת-אל ותיק, הסבירה לפני כמה שבועות ו תוכנית שיחה בשניים כי היא אינה מבין את הביקורת הספרותית בארץ. היות ו ביקורת בעיתונים רבי-התפוצה שבעות מלספים אותה ואת ספריה באהבה רב אם להתעלם מהשקרה-טכני של ה"ב קורת האוהדת" בעולם, שהרי הקור ווילם, הדן-מירונים והניס-קלדרון של פאריס, לונדון וניו-יורק מעודם ה טריחו עצמם להניח יד על כתב של הגב' דיין, בעוד שכתב-לבי הביקור של מדורים בלתי-חשובים, שהניחו ועט על כתביה, לא הצליחו לשפרם. ספרה החדש שלושה שבועות

עמוד מצוייר מתוך מילון אטינגר
מזפוט, ערסה לחמתיים, פטפוט למנהין, שיגמון, שולחנית (בנק)

כמה עמודים, כאשר המחבר התחיל ל- השתעמם במלאכת הכתיבה שלו, הרי שהוא הזקיף את אחד מאבריו והמשיך לכתוב בו במקום במכשיר הכתיבה שלו. חוקיפה התחזרת על עצמה כמה פעמים בספר זה, היא משעממת ודוחה, כמו הסיפור הנפתח כך: "כאשר שירתתי ב צבא נהגו רבים מן החיילים להשעשע במרשק מיוחד. עשרים אי עשרים וחי

* יוזי קושינסקי — צעדים, הוצאת תמוז, 141 עמודים (כריכה רכה).

רשימת המילים היצגניות של אטינגר היא: אשה מודרנית (בעלת כלב); ציקלון של דוור; צלם נוד; מפסעה; מעפורת; מכונית-מסע קטנה לשרות; תהלכות כניאספורט; משפלת; בית-משאל ספי רים; שולחניה; פרידה במנולין; ויות; פרונקא.

* מכונית-מסע קטנה לשרות — מו נית.
* שולחניה — בנק.

עם מילים מוזרות עוד יותר, מילים, שכל קשר ביניהן לבין העברית הנימומית הינו מקרי בהחלט. עברית זו היא, מן הסתם, העברית שאטר, בנו של אטינגר, ותאומי-המיכתבים-למערכת הפצים לכפות על תושבי ישראל הרי כגיגית של מים ללוחים.

* דויד אטינגר — מראות — מילון בציורים, מופיע בהמלצת "ברית עברית עולמית", בהוצאת ישרון, תל-אביב, בשנת 1943, 64 עמודים (כריכה קשה).